

ijerati enaki aristokrati, krvi in denarja. Imamo namreč srečo, imeti letos tu v garniziji do 40 prostovoljcev konjenikov, po večini Mažare. Gg. se seveda o vsaki priliki in nepriliki radi pokažejo. Tako so tudi imenovano noč zašli v kavarno »Theresienhof« na Glavnem trgu. Vina in šampanjci pa so gg. kmalu tako zlezli v »Oberstüberli«, da so pričeli razsajati v splošno jezo in nejevoljo navzočih civilnih gostov, kot pravcati vandali. Potolkli in pobili so vse, kar jim je bilo blizu. Ne dovolj s tem, so se spravili na dravskem mostu preko starodavne sohe Sv. Nepomuka in jo težko kot je, spravili raz podstavka v kalne valove Drave. Vsekakor obetajo zelo mnogo. Radi bi jih videli v eskadronih proti sovražniku. Tam bi najbrže bili sploh nedosegljivi. Radovedni smo, kaj porečejo k takemu nastopanju pristojne vojaške oblasti? Nam, navadnim zemljanom, ki ne slišimo na živžganje jezdeških fanfar, ni prav nič nad takimi junaštvii sinov junaških prastaršev.

Dne 10. januarja 1914 priredi mariborsko slovensko »Trgovsko društvo« velik, elitni ples v dvorani Narodnega doma. Pri plesu sodeluje celotna vojaška godba. Opozorjamo slavna društva na ta večer s prošnjo, da po možnosti opuste vse enake prireditve v okolici, in prihite ta dan v Maribor. Že leta in leta se je zelo med prebivalstvom, da se priredi kak tak ples. »Trgovsko društvo« v Mariboru hoče s tem dati javnosti dokaz, da v ničemer — tudi glede družabnih prireditev — ne zaostaja za enakimi nemškimi društvi ter računa s tem, da se slov. zavost v obilni meri odzove njegovemu vabilu.

Arnavas pri Celju. (Velik požar.) Te dni je pričelo goreti pri poselniku Ježovniku. Zgorelo je hišno poslopje in skoro vsa oprava. Dasi so prihitele na pogorišče kar tri požarne brambe, ogenj niso bile v stanu pogasiti, marveč le omejiti. Poslopje je do tal pogorelo, ostalo je komaj par kupov zidu. K vsemu temu so prišli na pogorišče še cigani, ki so mnogo rešenih stvari, stoječih izven pogorišča, pokradli. Nastanek požara še ni znan. Škode nastale po požaru, je do 40.000 K, a jo krije zavarovalnica.

Gorisko.

Se enkrat Wieser. Še vedno straši ta tiran tu pri nas. O tem tiranstvu je sploh neumno dalje govoriti. Kdor ne občuti njegovega biča, njegovih šikan, ta sploh si ne more predstavljati tega. V zadnjem času si je začel vnovič otesati svoj žolč. Mi pa — odkrito povedano — tega ne bomo več mirno prenašali. Mi hočemo, da se Wieser spravi proti. V zadnjem času se oglašajo proti Wieserju celo pravični nemški listi. Vlada pa naj pomisli, da je naše ljudstvo že sito tega preziranja od njene strani. Najbolj zagrižen patrijot že vstaja; torej kakor hočete! Te dni sem govoril z nekim Solkancom. Tudi tam so ljudje skrajno nejevoljni. Wieserja močno sovražijo. Povedal mi je, da hranijo Solkanec stare pokrivače in lonce, da pridejo o priliki Wieserju kako zagost. Sicer pa smo mi Slovenci še preveč prizanesljivi. Nemci ali Italijani bi začeli okna razbijati tiranu, mi seveda se ne poslužujemo tako nekulturnih sredstev in zato se nam godi tako. Je pač tako v naši Avstriji. Kdor hoče kaj doseči, ta mora začeti razbijati, lomiti, skratka ta

mora postati barbarski. Vlada, na pravi svojo dolžnost!

Johanca! Opozorjamo vse naše goriske čitatele, da se bodo jutri dobivali po vseh goriskih trafikah »Vodiški čudeži« po 10 vin.

Za dnevniki pridejo na vrsto revije. Zato se je razkorajil Casapiccola in zaplenil zadnjo številko »Naših Zapiskov«, še predno smo jih prejeli. Radovedni smo, nad katerim prispevkom se je državno pravdnistvo spodtaknilo s paragrafom. Pa ne moreče, da je postal kakšen cenzor moralist in črtal »Seksuelni problem«... Bomo še poročali.

Delo med ljudstvom na Goriskem. Slovensko politično društvo v Gorici je pričelo s hvalovrednim delom med ljudstvom. Zadnjo nedeljo se je vršil v Štanjelu na Krasu shod, na katerem so govorili: dr. D. Puc, dež. poslanec Fran Dominik, posestnik Kante in Cigoj ter konečno vseučilišni docent dr. B. Vošnjak. Tako so pokazali, da ne mislijo držati rok križem, temveč da jim je do dela med ljudstvom, ki bo šele po takih nastopih spoznalo resno voljo ljudi, ki so jim pri zadnjih volitvah izkazali zaupanje.

Dnevni pregled.

Pasivna bilanca se kaže o delovanju »Slov. kat. pol. društva za Koroško«. »Slovenec« je prinesel poročilo o obnem zboru tega društva in pravi, da se je delalo tiho, tiho, skrivaj, brez hrupa. S tem hoče menda povedati, da se je malo ali nič delalo. Klerikalci so vzeli Koroško na svoje rame, češ, da jo bodo rešili — toda oni jo bodo uničili. Celto poročilo o delovanju društva je popisovanje nazadovanja: v šoli gremo nazaj! V uradu nazaj! povsod, povsod propadamo. Ob 500letnici, ko je bil ustoličen zadnji vojvoda na Gosposvetskem polju — skoraj ne bo tam več Slovencev. Zakaj? Zato ker jih rešujejo razni Sustersiči (ki celo Ljubljano Nemcem izdajajo); razni Treiberji (ki pridigujejo proti Sokolu!) in ker smo Korošce po sili napravili pred vsem klerikalce, potem Slovence. Zato propadamo. Dne 13. t. m. bo sto let, kar se je rodil Andrej Einspieler. Kam smo prišli? Kam nas vodi klerikalizem? Navzdol, navzdol v pogubo!

»Wartburg« piše o kranjskih klerikalnih sleparijah.

Volite! Samo še tri dni je čas za reklamacije. Reklamirajte!

Čindalje bolj neznosno so razmere v državi. Obetajo se viharji časi. Narodni spori na vseh koncih in krajih, vlada pa išče denarja. Nikjer ni dobre roke, ki bi blagodejno uplivala, samo nasilje, moč, nadvlada. Nezadovoljnost se je polastila tudi državnega uradništva. Že leta čaka na izboljšanje svojih prejemkov, vsaj človeka vredno življenje zahteva, a ničesar ne more doseči. Vlada je naredila izboljšanje uradniških prejemkov odvisno od dovolitve novih davkov — trda obstrukcija v državnem zboru onemogoča rešitev finančnega načrta. Zdaj zopet ni skoro nič upanja, da bi prišel finančni načrt pravočasno pod streho in zato hočejo državni uradniki seči po skrajnem sredstvu. O božičnem času hočejo začeti s pasivno rezistenco. Ves promet se naj zadrži in če mogoče ustavi, vse delo naj zastane, škode naj bo kolikor več mogoče, take škode, da bo vse prebivalstvo besno na vlado... Tako vsak stan skuša priti do svojih dohodkov. Uboga država, ki ima tako slabe voditelje!

Slavnost zamujene prilike — imenuje »Das monistische Jahrbuch« — slavnost pri Lipskem. List piše, da se je pri tej priliki mnogo zamudilo. Govorilo se je o preteklosti — pa premalo o — bodočnosti. Spomenik pri Lipskem bo baje »spomenik očitani, ne pa spomenik radosti«. Treba bi bilo baje pri tem pokazati — vse — nemške načrte. Današnja Nemčija se je izkazala nevedno svojih prednikov. I. t. d. No, po toči zvoniti, je prepozno — zato nepotrebnost.

Italijanska logika. Mejo južne Albanije napram Grški določuje mednarodna komisija na ta način, da določuje narodnost vasi, ki se imajo dodeliti eni ali drugi državi. Skrbeti se mora za to, da ne pride preveč Grkov pod Albanijo. Italija in komp. bi rada imela Albanijo veliko in mogočno, zato jo togoti, da si upa prebivalstvo Epira manifestirati svojo grško narodnost in na ta način pripadništvo k Grški. Zato si je Italija in komp. izmislila lepo besedo: prebivalstvo onemogočuje delo mednarodne komisije in to za to, ker je k temu našantano od grške vlade. Da pa komisija vendar svoje delo dokonča, naj vse tiste vasi, ki »onemogočujejo« delo (to je, ki manifestirajo za svojo grško narodnost), pripozna in pridelji k Albaniji, ker če bi vas ne bila albanska, tedaj bi prebivalstvo gotovo ne manifestiralo za grško narodnost. Ne vemo, čemu bi se bolj čudili: ali italijanski in komp. logiki, ali pa »poklonu«, ki ga je Italija in komp. napravila Albancem. Italija in drug sklepata iz manifestacije prebivalstva za grško narodnost, da je prebivalstvo — albansko. (Kunštno, kaj ne?)

Boj za Jadransko morje. Vsa gonja Italije proti Grški ima edino ta vzrok, da hoče Italija zato iztrgati Grško od Jadranske obale, da bi sama gospodovala nad vhomom in izhodom iz Jadranskega morja. Čudno, čudno, da jo pri tem podpira — Avstrija, ki bo na ta način imela zaprt izhod.

Protijugoslovanska politika Italije. Drug vzrok početja Italije proti Grški je tudi ta, tem potom prisiliti Grško, da bi začela Italiji in Avstriji prijazno politiko in vstopila v protisrbsko zvezo. Če tega ne stori, tedaj ji Italija s svojim počenjanjem omeji gospodstvo nad morjem, če pa to stori, lahko pričakuje kakšnih drobčin z italijanske mize.

Italija pljuje na svojo minultost. Italija, ki je nastala na temelju misli o narodnem združenju, napenja vse sile, da bi isto delali tudi Srbi — to pomenja — Italijani na svojo minultost... (no kaj) pljujejo. Kakor je videti, polenta slabi možgane.

Saj ni bil ultimatum. Vsled avstro-ogrškega in italijanskega koraka zaradi Albanije pri grški vladi v Atenah so se na Francoskem in na Angleškem zaropotali, češ, da se Avstrija in Italija nimata same vmešavati v zadevo, ki se tiče vseh velesil. Ne vemo, kakšne občutke je vzbudila ta melodija na Dunaju in v Rimu. Bogve, kako prijetnih najbrže ne, ker po listih se je razširila vest: Reuter je s merodajne avstro-ogrške strani izvedel, da se nota, ki sta jo Avstrija in Italija naslovili na grško vlado, nikakor ne more smatrati za ultimatum. (48 ur preje pa so se nemški listi bahali, koliko je v Avstriji še življenske energije, ker je poslala že kar dva ultimata v kratki dobi.) Ko sta Avstrija in Italija — tako se pripoveduje Reuterju — napravili oni korak, stori sta to, ne da bi se hotele izolirati od ostalih velesil, temveč le za to, da bi kot v

Albaniji najbolj interesirani državi opozorili na to vprašanje ostale velesile. Po razpravah, ki so trajale cele mesece radi albanskega vprašanja, se ne more pristiti, da bi se zadeva zavlekla čez termin, ki je bil na londonski konferenci odločen za ureditev albanskih reči. Termin, ki je stavljen v noti, ni od Avstrije in Italije določen termin, temveč ga je določila poslaniška konferenca v Londonu in Avstrija ter Italija sta hoteli velesile na to opozoriti, ker ne moreta trpeti, da se stvar zavleče in da se omalovažuje sklepe londonske konference. (Po naše bi se reklo: grozdje je prekislo.)

Umrl je na Grosupljem gostilničar Ivan Garvas. Naj v miru počiva!

Iz Novega mesta. Pred dvema letoma so ustanovili »visokočislani« gospod kanonik Žlogar in njegov inteligentni pomagači »Meščansko zvezo«, nekako katoliško izobraževalno društvo v mestu. Kakor nobena klerikalna organizacija — razen Marijinih družb — tudi ta ni imela zaželenega uspeha in je kmalu mirno zaspala. Letos je zopet oživel. Posebno se je začel zanj zanimati organist Nace Hladnik, ki je veren pristaš klerikalne struje. Ta hoče organizirati Meščansko zvezo popolnoma na katoliški podlagi.

Naj bi se raje bolj brigal za svojega starega, bolehnega očeta. Mož namreč zelo slabo pozna četrto božjo zapoved, kaj šele, da bi se po njej ravnal. Za enkrat apeliramo samo na g. prošta, da se malo informira na cerkvenikovem stanovanju, kar je njegova dolžnost, drugače bomo pa popolnoma razsvetlili razmere, ki vladajo na kapitelju.

Akademsko tehnično društvo »Tabor« je na svojem obnem zboru 1. novembra izvolilo sledeči odbor: predsednik: phil. Maks Kovačič, podpredsednik med. Boris Šlajmer, tajnik med. Fran Dečko, blagajnik med. Jos. de Gleria, knjižničar phil. Ivan Glaser, gospodar teh. Ivan Plevnik, odborniška namestnika teh. Jos. Bajt in teh. Ivan Batagelj, preglednika phil. Fran Ramovš in iur. Milan Kolar.

Smrtna nesreča na lovu. Kakor se poroča iz Idrije, je ponesrečil te dni v bližini Idrije 50letni Ivan Felc. Bil je na lovu in je padel čez visoko skalo, in je obležal z razbito lobanjo na tleh. Njegovo truplo so našli šele 3. t. m. Felc, ki je delal v idrijskem rudniku, zapušta vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroki.

Zlobnost. Poselniku Antonu Presetniku iz Šmartne ob Savi so te dni neznani storilci iz zlobnosti razrezali v hlevu dvoje konjskih oprem. Po storilcih se poizveduje.

Šala ali zločin? Pretekli petek je neki vandrovec napadel na državni cesti pri Spodnji Kanomlji desetletno poselnikovo hčerko Jožeto Krivec, ki se je vračala popoldne iz Šole domov. Potepuh je potegnil deklico v grmovje ob cesti, grozil ji je z dolgim nožem in jo prisilil, da je morala moliti očenaš. Slednjič se je deklici vendarle posrečilo falotu ubežati. Prireka je domov in je vsa preplašena povedala, kaj se ji je pripetilo. Otrokov starši so takoj naznanili slučaj orožništvu. To je aretiralo nekega sumljivega potepuha, Antona Barago po imenu, ki je doma iz Cerknice in ki je bil hudo na sumu da je izvršil oznanjeno kaznjivo dejanje. Orožništvo je Barago izročilo okrajnemu sodišču.

Posledice pretepa. 48letnega delavca Jožeta Japelja iz Tomišlja je te dni neki posestnik v pretepu tako poškodoval na glavi, da je moral Ja-

pelj iskati zdravniške pomoči v deželni bolnišnici v Ljubljani.

Predrzen vlom in tatvina. Dne 25. p. m. se je izvršil pri poselniku Antonu Verbincu iz Štepanje vasi predrzen vlom. Tatovi so vlomili v nezaklenjeno sobo, kjer je spal Verbinc s svojo ženo in so odnesli rutavo obleko, klobuk in pet kron denarja. Na mestu vloma so pustili tatovi dolg, ostro nabrušen nož in star klobuk.

Smrtna nezgoda v gozdu. Pri spravljaju lesa v takozvani Wollnitzergraben v Zgornji Beli na Koroškem se je podrla opora nad jarkom, ki je zadržavala nad jarkom nakopičene hlode. Na hlokih je bilo takrat pet delavcev. Delavca Waldeggerja in Ladinika so hloidi tako zmečkali, da sta ostala na mestu mrtva, delavec Dionis je umrl čez eno uro, delavca Stridnik in Pacher pa sta dobila težke poškodbe. Nesrečo je povzročila nepredvidnost pri gradbi opore, ki je bila zgrajena nepravilno in iz preslabega lesa.

Železniška nesreča v Belgiji. Dne 5. t. m. ponoči sta na železniškem križišču Chenece pri Lutichu trčila dva tovorna vlaka skupaj. Tri osebe so mrtve, več je ranjenih.

Železniška nesreča na Ruskem. Dne 5. t. m. je skočil oseben vlak na železnici Moskva-Kazan iz tira. 14 oseb je mrtvih, 15 težko in več lahko ranjenih. Sumijo, da je bila nesreča namenoma povzročena.

V ječi umrl. V Knytownu na Irskem so dne 4. t. m. pokopali člana načelstva irske zveze transportnih delavcev James Pymreja. Pri stavki v Dublinu je bil Pymre aretiran. V zaporu je odklanjal vsako hrano in je umrl od lakote.

Velik požar v vojnem arzenalu v Bukarešti. V vojnem arzenalu je izbruhnil velik požar, katerega je bilo mogoče pogasiti šele po dveurnem napornem delu.

Umor in samomor na cesti. Na Dunaju je na cesti trgovec z opeko od svoje žene ločeni Adolf Drössler vsled ljubosumnosti ustrelil svojo prirežnico, mnogo mlajšo prodajalko Diobal, nato pa še samega sebe.

Ljubljana.

— Vigilantibus jura — čujočim se dele pravice! Še malo dni — in reklamacijska doba bo pri kraju! Volilci in mlajši (dijaki akademiki) zaupniki, opozorite svoje prijatelje, da gredo na magistrat pogledat, ali so pravilno — po činu, slovniško in stanovansko — vpisani v splošno in mestni kuriji (za 1. in 16. december) in sicer sami, ali pa po kakem zanesljivem prijatelju. Po toči zvoniti — nič ne pomaga! Glasovnica je najbolj nedolžno in nekrvavo orožje v rokah volilcev — pa vendar v veliki množini upotrebljeno — uniči do dela političnega nasprotnika.

— 10.000 »Vodiški čudežev« se je razprodalo v 2 dneh. To je uspeh, ki ga je doživela malokatera knjiga. »Johanca« dela res čudeže! Včeraj je bilo cel dan toliko naročil, da smo mogli komaj sproti postreči. Posebno nas veseli, da gre »Johanca« na kmete, da bo tam ljudstvo poučila, kako znajo po farovžih slepariti in kako znajo klerikalci delati račune. Vsled obilnih naročil bomo morali tiskati novo izdajo. Od prvih 10.000 smo včeraj imeli le še par izvodov. Oni, ki žele naročiti po več izvodov, naj to store nemudoma, na poznejša naročila se ne bomo mogli več ozirati.

— Kakšno zanimanje budi »Johanca« po vsej deželi, kaže to, da

BON:

„Psihologični zakoni razvoja narodov“.

IV. knjiga »Znanstvene knjižnice Omladine«.

Pred dnevi so se pričakali zraven mene tuji ljudje, le li slovenska literatura revna ali samo majhna ter prišli po trudnih debatah do zaključka, da je pač malo stvari, katerih prevod se izplača, da pa ni reyna. Bili so to ljudje, ki žive od prevodov za feljtone. Dobro, da so prezrili našo prevodno literaturo. Njih sodba bi se glasila v tem pogledu čisto gotovo: »revno«. Ne govorimo o leposlovnih prevodih. Imamo jih nekaj, a ne najboljše. Prsti ene roke pa so odveč, ako bi hoteli naštevati uvaževanja vredne znanstvene prevode. Ni res, da jih ni treba, ker razume naše razumništvo nemški. V domovini bivajočemu Slovincu je težko priti do imenitne znanstvene knjige. Kdor ni izrazil »Bücherwurm«, zanjo ne izve. In »Bücherwurm« imamo tudi bolj malo, čeprav so ti ljudje tudi koristni člani človeške družbe, kajti so posredovalci med domačo beračijo in tujim svetom, nekaki tihi pionirji in registratorji domovinskih napak. Napočno je tudi mnenje, da prihaja na-

ša visokošolska mladina z bogatimi znanji in grozno širokim obzorjem iz kulturnih središč. To so izjeme. Pa kaj bi pravil? Ubožna koča ne da sklepati na bogate ljudi.

Do pred kratkim nismo imeli niti revije, ki bi nas seznanjala v našem jeziku s tujjo znanstveno sodobnostjo. Sedaj imamo sicer že tri. Ampak »Veda« se obrača bolj do strokovnjakov, v »Napredni Misl« se preštampejuje neaktualne stvari neznanega izvora, »Omladina« pa, ki stremi za tem, da postane moderna informacijska revija, ima mnogo težave s kombinacijo čisto dijaškega in znanstvenega lista obenem. Vse tri revije pa trpijo in životarijo vsled slovenske malomarnosti. Nar. rad. dijaštvo je poskusilo pred leti v »Znanstveni knjižnici« prinašati prevode tujih znanstvenih del. Drtinov »Miselní razvoj evrop. človeštva in Niederlov »Slovanski svet« sta našla v slovenskem občinstvu dober sprejem tako, da bo te knjige bržčas že kmalu težko dobiti, znak, da bi slovenska intelgenca rada segala po znanstvenih proizvodih, če bi jih ji sploh kdo ponudil.

Pravkar smo prejeli novo prevodno edicijo iz »Znanstvene knjižnice«: je to dr. Le Bon: Psihologični zakoni razvoja narodov. Sveto pismo, koran, Sv. Tomaž Kempčan, Tisoč in ena noč ter Le Bonovi »Za-

koni«, teh petero knjig si sme edino prisvajati svetovno slavo, kajti njih prevode nimajo le vsi evropski, ampak tudi vsi azijski narodi. Sveto pismo je kristalizacija pradačnih tradicij in kompandij obče človeške življenjske modrosti, koran dolguje svojo slavo meču, verskemu fanatizmu, kulturni kurioznosti, Sv. Tomaž Kempčan je našel najsrečnejši izraz za neutrudljivo človekovo versko mistiko, Tisoč in ena noč je najlepši prototip fabuljujoče fantazije, Le Bonovi »Zakoni« pa je moderen, v lapidarni jedrnatosti spisan zakonik kulturnega razvoja.

Pričujoča knjiga je malo podobna učenim zgodovinskim filozofijam, ki jih bruhla literatura vsakoletno v nepreglednih variantah. Ona nima nič učenega nakita, nič prazne filozofije, nič šablonske sistematike. Dr. Le Bon se ni zakopal za desetletje v kleti centralnih knjižnic in ni brskal s pedantično vestnostjo po strohnelih arhivih, marveč je odprl veliko javno knjigo, ki jo zna malokdo brati, še ohranjene spomenike, kulturne naprave in živeče tradicije narodov, knjigo, ki ne zna in ne more lagati, in ki govori glasneje in jasneje, ko glasariji in učeni interprefi. Le Bonu ni za učeno slavo in ne za slavne učenjake. Videl je, da je profesorska učenost sila omejena in babeverna klepetulja, ki zagrne

vsako resnico s tako gosto pajčevino hipotetičnih in pseudokavzalnih konstrukcij, da vidimo le še nejasne konture, potvoro. Ti učenjaki so nas bombardirali s hipertrofično učenostjo tako dolgo, dokler se nam ni zdela zgodovina dolgočasna uganka, ljudstvo pa je segalo stokrat rajše po krivaru pisanih in še krvavejših ilustriranih specielnih zgodbah. Za to ni čudo, ako je izgubila kulturna zgodovina med nami ves kredit in nam je bilo, ko da čitamo protestantske pridige namesto povzdigujoče svetovne drame.

Od tud tudi ono čudovito navdušenje za Le Bonovo delo, ki ga razume človek z najprimitivnejšo izobrazbo in je vendar tudi najluku-rioznejše opremljenemu mozgu modernega nadintelgenta zelo sočnata hrana. Učenjaki iz učene kaste so seveda godrnjali in si želeli Le Bona v indijske džunglne nazaj. Kritizirali so njegovo drznost, priprosto razpredelitev in prosolno prozodiko umetniško izdelane monografije, sem ter tam se oglašali še dandaneš kdo iz akademične kaste. Ampak i jih glas je veliko manj kot glas »prijodga« v puščavi. Ljudstvu so Le Bonovi spisi postali izmed vseh najdražji, zato ker govori o njih prepričevalna jasnost in preciznost. Toliko je gotovo, da razširijo n. pr. njegovi »Zakoni« duševno obzorte hitrejši in obilnejše

ko cela knjižnica dolgovestnih kompilacij. Mislimo in upamo, da prevod tudi Slovincu ne bo brez haska in to tem bolj, ker nimamo nobenega enakega dela ne v originalu ne v prevodu. Posebno naša učeca se mladina naj bi pridno posegala po spisu svetovne slave in si odprla neizmerne vidike. Kako nastane plemenska duševna struktura narodov, kako se spreminja plemenski značaj kako se posamezniki in narodi postopno diferencirajo, vpliv raznih činiteljev na narodno mentalnost, genealogijo in filogenetiko jezikov, religij in umetnosti, njih variabilite-to ter njene pogoje, vzročno razlago zgodovinskega razvoja, postanek in dekadenco civilizacij itd. itd., vse te probleme objasnjuje Le Bon v najenostavnejših preciznostih in vendar tako strogo znanstveno, da ne vemo, se moramo li bolj veseliti intelektualnih pridobitev, ki jih nudijo »Zakoni« ali estetičnega užitka.

Knjigo diči lepa avtorjeva slika in okusna oprema. Založništvo »Omladine« je priskrbelo tudi primeren uvoč. Cena knjige je 2 K 50 vin in jo rajtopleše pajočorčamo. Dobi se v knjigarnah, ki so jih našli na: Upravitelstvo »Omladine«, Praga II., Gregar a syn.

K. L.

nikov, ki so klicali na pomoč. Ranjeni pod razvalinami vagonov, niso mogli uteči ognju.

Rešilna dela težavna.

Vsled neprodorne teme, ki je nastala potem, ko je ogenj prenehal, je bilo reševanje strašno otežkočeno. Nihče ni vedel, kje začeti in komu dati preje pomoči, od vseh strani krik in obup. Rešilnih del so se udeleževali gasilci, železniški uslužbeni in vojniki.

Strašen pogled.

Strašen prizor se je nudil, ko se je nekoliko zdanilo. Razbiti vagoni ogoreli tramovi, pod njimi mrtva, izžgana trupla.

Število mrtvih.

Ob 5. uri zjutraj so dobili 29 mrtvih in 41 ranjenih, katerim se je podelila prva zdravniška pomoč v bolnici, ki je z ranjenci prenapolnjena. Mnogo jih še niso dobili.

Pošta iz Anglije v Indijo in Azijo zgorela.

Vsa pošta, ki je prišla iz Anglije in bila namenjena v Indijo in Azijo, je pogorela. Škoda nepopisna.

Kdo je vzrok?

Nesrečo je zakrivil strojevodja poštne vlake, ki je kljub varnostnim signalom zapeljal vlak na progo, po kateri je hitel brzovlak. Imenuje se Dumaine in ihite zatrjuje, da ni bilo nobenih signalov. Odveden je bil v zapor.

Novo število.

Pod podrtinami leži 20 poštne uradnikov, kar da sklepata na velikansko pošto, ki je zgorela. Vseh žrtev je dosedaj znanih 40.

Razne zanimivosti.

* **Zgodba o samokresu.** V nekem ameriškem časopisu objavljajo neki ključek to le malo satiro. Bil je nekoč samokres in ta samokres je kupil priprost mož. Ko pa je nekega dne odšel mož od doma, je vzel njegov sinko samokres iz namiznega predala, igral se je z njim in vstrelil vsled neprevidnosti svojo sestro v oko. Nato je bil mož teško kaznovan. Samokres pa je bil konfisciran in, kakor je tu navada, uradno na javni dražbi prodan. — In kupil je ta samokres mož, ki je živel le od ropa. Ta mož je poskusil samokres na stražniku in to z velikim uspehom, zakaj ta samokres je bil res dobro orožje. Samokres so zopet konfiscirali in ga uradno na javni dražbi prodali. In kupil ga je mož, ki je živel le od roparskih umorov. Samokres mu je izvrstno služil. Toda razbojnika so pa osmem roparskem umoru aretirali in zaprli. Samokres je bil zopet konfisciran. — To je res imenitno orožje. In jutri bo zopet uradno na javni dražbi prodan.

Najnovejša telefonska in brzovjavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Državni zbor.

Dunaj, 6. novembra. Državni zbor se snide v torek.

Danes se je obravnavala nujni predlog posl. Pacherja, da naj država da 20 milijonov v izboljšanje učiteljskih plač.

Do torka se bodo vršila pogajanja med Poljaki in Rusini — Avstrija namreč pozna sedaj samo galsko vprašanje. — Ni nobenega upanja za rezultat. Seja v torek bo zopet burna.

SKERLECZ DEMISIONIRA?

Budimpešta, 6. novembra. Baron Skerlec se je vrnil iz Budimpešte v Zagreb. Pogajanja s Tiszom niso vedla k nobenemu uspehu. Zato se širijo govorice, da bo Skerlec podal demisijo. (Kakor videti: hrvaških in ogrskih razmer niti kraljevi komisar ne prenese.)

BOLGARSKI TRGOVCI PROTI VLADNIM ŠIKANAM GRŠKIH LADIJ.

Sofija, 6. novembra. Trgovska zbornica v Burgasu je opozorila vlado, naj odstrani štirikratno pristaniško pristojbino, ki jo morajo plačati grške ladje in naj se uvede stara taksa. Toda bolgarska vlada ni pripravljena tega izpolniti.

SRBSKA SKUPŠČINA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.)

Danes je bil sprejet s 72 proti 26 glasovom načrt adrese, kakor ga je predložila večina.

Prihodnja seja bo v ponedeljek.

SRBIJA IN ČRNAGORA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.) Vladin organ »Samouprava« javlja, da je med Srbijo in Črnogoro dosežen sporazum v mejnem vprašanju. Črnagora dobi Plevlje in Djakovico, to je znatno razširjenje ozemlja in tako je dobila potrebne pogoje za gospodarski in kulturni razvoj.

Srbija je — nadaljuje »Samouprava« — tudi pri tej priložnosti podala dokaze iskrenosti nasproti dragi sestrji Črnogori. Sedaj še le se razvijajo in ojačijo vezi, ki jih nihče več ne bo mogel pretrgati.

S tem sporazumom so pretrgane vse tuje intrige. Bodočnost Srbije in Črnogore se bo odslej nahajala v rokah njenih sinov, od čigar treznosti in razumnosti bo odvisno, kdaj se uresniči vse legitimne želje toliko izkušnega srbskega plemena.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.) Listi javljajo, da je protokol o mejnem sporazumu med Srbijo in Črnogoro že podpisan.

MATERIJALNE ŽRTVE SRBIJE V VOJNI S TURČIJO.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.) Izdelan je natančen račun o materialnih žrtvah Srbije v vojni s Turčijo, namreč o izdatkih v gotovem denarju, o izgubah na materialu (orožje in drugo), izguba živine in o invalidskih podporah. Vse to znaša naravnost ogromni znesek 415 milijonov dinarjev!

Te žrtve ne bi bile niti od daleč tako velike, ko ne bi morala Srbija pomagati vsem svojim zaveznikom, radi katerih (posebno radi Bolgarov) je morala držati pod orožjem in hraniti skozi dolge mesece 402000 vojakov. In vse to samo radi bolne ambicije bolgarskega kralja, ki je hotel na vsak način osvojiti Odrin, ki bi ga Bolgarska dobila takoj.

Materijalna izguba v vojni z Bolgarsko še ni izračunana in ravno tako tudi ne ona v kazenski ekspediciji proti Albancem. Tudi tukaj izguba ni bila majhna.

Najtežje so pa številne človeške žrtve, ki se ne dajo nadomestiti.

DEMOBILIZACIJA V SRBIJI.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.) Ministrski svet je sklenil, da se čim prej izvrši demobilizacija čet, ki so bile poslone proti Arnautom in da se pusti v novih krajih samo toliko vojšta, kolikor je neobhodno potrebno za čuvanje reda in miru.

SRBIJA IN ITALIJA.

Belgrad, 6. novembra. (Izvirno brzovjavno poročilo »Dnevna«.) Listi se pečajo obširno s pisanjem italijanskih listov, ki se priljubijo Srbiji in pišejo, da Italija nikdar ni sovražno nastopila proti Srbiji. Takašnji listi zavračajo te trditve italijanskih listov in pravijo, da so se Italijani zmotili, ko so mislili, da bodo mogli igrati dolgo svojo dvolično ulogo nasproti Srbiji, kateri so javno izražali svoje simpatije, na tihem so pa intrigirali in rovarili proti nji kjer in kolikor so le mogli. Srbi tega nikdar ne bodo pozabili in Italijani bo-

do čutili posledice svoje zahrbitve politike nasproti Srbiji. Čutili bodo to tam, kjer jih bo to najbolj zadelo — na gospodarskem polju, ker jim bodo prekržani vsi računi o osvojitvi srbskega trga. Italijanski eksporterji dobijo v Srbiji, ko bodo ponujali svoje blago, soglasen odgovor: pojdite v Albanijo!

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Mirna stranka išče lepo sobo s kuhinjo. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«. 1082-3

Proda se leseno steno 4 m dolgo in 2 m visoko, peč za s koksom kuriti in dobro ohranjeno zimsko suknjo po nizki ceni. Več se izve pri Josipu Ahčinu, krojaču, Jurčičev trg šte. 3. 1086-3

Mirna stranka išče srednje stanovanje za februar. Naslov pove »Prva anončna pisarna«. 1087-1

40—50 K tedensko,

tudi kot trajni stranski zaslužek si lahko vsako brez kapitala, brez motenja v svojem poklicu in brez truda prisluži. Pojasnila daje brezplačno Ignac Alt-hammer, Königinhof a/Elbe 632.

Resna

ženitna ponudba.

Mlad trgovec z dobro idočo trgovino se želi radi pomanjkanja časa seznaniti z gospodično slovenske narodnosti. Javijo naj se samo resne ponudbe. Tajnost zadržana!

Ponudbe pod šifro Mimosa 10/10 pošto ležeče glavna pošta Ljubljana.

Nič več : : : : draginje!

Vsako sredo in soboto

se prodajajo ostanki različnega blaga za obleke in perilo skoro polovico ceneje kakor v celih kosih pri trvdki

„Hermes“ brata Wokač

Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju — (nasproti glavne pošte).

Modistinja

MINKA HORVAT

Ljubljana, Stari trg št. 21.

Priporoča svojo veliko zalogo damskih in otroških klobukov, športnih čepic in vseh potrebnih za modistke.

Popravila se točno in najcenejše izvrše.

Danes ter vsako nadaljno soboto in nedeljo se dobe sveže krvave, jetrne in mesene

klobase.

Točim pristni cviček iz Gadove peči in druga štajerska in goriška vina.

Za obilen obisk se priporoča

Joško Jebačin, Dolenjska cesta.

Izlet na Brioni!

Uljudno naznanjam, da se izlet na Brionske otoke ne vrši 15. novembra, ampak **v sredo in četrtek dne 19. in 20. novembra t. l.** in sicer s sledečim vspeedom.

19. novembra odhod z brzovlakom, ki odpelje iz Ljubljane ob 6.3 uri zjutraj. V Divači je zajutrek.

V Pulju pride vlak ob 1.41 uri popoldne.

V Pulju ogled znamenitosti, kakor: arsenala, vojnih ladij itd. Drugi dan, 20. novembra odpluje parobrod ob 9. uri popoldne na Brione, eno uro morske vožnje.

Na Brionih je skupni obed.

Odhod iz Brionov je ob 5. uri popoldne, iz Pulja se odpeljemo z brzovlakom ob 6.38 popoldne domu.

Pelje se pa vsak posameznik lahko poljubno, da je le 20. novembra na Brionih.

Izleta se smejo udeležiti tudi negostilničarji in dame. Opomniti je, da bodo **stroški neznačni**.

Vsak udeleženec naj blagovoli naznaniti udeležbo vsaj do 14. novembra spodaj podpisanemu.

Z velespoštovanjem

A. MILAVEC, Logatec.

Več tisoč

pletenih jopic v vseh barvah,

posebno sivih, poprej K 16—, sedaj K 8—.

Moških klobukov

vsakovrstnih fason, poprej K 6—, sedaj K 3—.

Klobukov za dečke

poprej K 4—, sedaj K 2—.

Klobukov za otroke

poprej K 2—, sedaj K 1—.

Največja izbira dežnih plaščev

za dame in gospode

poprej K 20—, 30—, sedaj K 14—.

Zaradi ogromne zaloge zimske konfekcije oddajam blago za polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3

je imela koncem leta 1912 denarnega prometa 660 milijonov kron, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 330 tisoč kron rezervnega zaklada.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. — Vložen denar obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. — Pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. — Hranilnica je pupilarno varna. — V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. — Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. — Izključena je torej vsaka izguba vložnega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča.

Hranilnica posoja na zemljišča in poslopja proti 5 1/4 % obrestim in najmanj 1/4 % amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

∴ Posoja tudi na menice in vrednostne papirje. ∴

Moderne srajce, bele in barvaste,

tenniske, lovske, hribolazke, mrežaste, in vse druge vrste z ovratnikom in brez ovratnika, spalne srajce, trdi in mehki ovratniki, zapestnice, naprsniki, dolge in kratke spodnje hlače, majice, nogavice i. t. d. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti po zelo skromnih in stalnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.